

візація діяльності регіональних органів влади та посилення їх відповідальності за реалізацію відповідних регіональних програм.

Література

1. Всеукраїнський конкурс проєктів та програм розвитку місцевого самоврядування України 2003 року: зб. нормат.-прав. актів, док., інформ. та метод. матеріалів / наук. ред. О. Власенко. – К.: Атіка – Н, 2004. – 216 с.
2. Про енергозбереження: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994, № 30, ст.284

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Тхор А.С., Сьомак І.О. (м. Полтава, Україна)

Одним із завдань професійної спрямованості в підготовці майбутнього вчителя є не тільки навчання, а й безперервне формування творчої особистості учня. Саме в цьому процесі знаходить свій вияв креативність учителя, котра зумовлена особливостями розумової діяльності, характером його професійної праці. Тому питання формування креативності в майбутніх учителів є постійно актуальним, бо ним створюються умови для успішного саморозвитку особистості, активізується інтелектуальна спрямованість навчання. Креативність – необхідний складник професійного становлення та одна з умов самореалізації педагога будь-якого профілю. Особливо значущою вона є для майбутніх учителів, що зумовлено специфікою та функціями навчального предмета, який відіграє важливу роль у формуванні особистості, розвитку її творчих здібностей.

У всі часи філософи, психологи, педагоги у своїх працях приділяли велику увагу вдосконаленню професіоналізму вчителя, пошуку й теоретичному обґрунтуванню шляхів становлення його професіонального погляду й творчого стилю діяльності. Об'єктом дослідження виступала особистість учителя, специфіка педагогічної діяльності, її можливості у перетворенні підрастаючої людини, її соціального досвіду і творчих можливостей [1, с. 4].

Своїми коріннями проблема підготовки вчителя-професіонала сягає в глибину століть. Ще Архімед, Геракліт, Сократ намагалися виявити закономірності творчості, обґрунтувати її суть з філософських позицій. Їхню ідею в наступні століття продовжили у своїх роботах Р. Декарт, Ф. Бекон, Г. Лейбніц та інші, які намагалися розкрити природу творчого мислення.

Різні аспекти педагогічної креативності досліджувалися багатьма іноземними і вітчизняними вченими (Е. Торренс, М. Воллах, Ю. Азаров, М. Поташник, Р. Шакуров, С. Сисоева, Н. Вишнякова, А. Морозов, В. Бажанюк та інші).

Творча педагогічна діяльність завжди органічно пов'язана з вивченням, науковим аналізом та застосуванням педагогічного досвіду. Учитель, який працює творчо, спирається на досягнення педагогічної науки, сам збагачує педагогічну теорію, розкриває закономірності творчого процесу, шляхи його удосконалення, прогнозує результати своєї діяльності. Тобто його діяльність є дослідницькою [2, с. 4].

Професійне становлення майбутніх педагогів вимагає багатьох енергетичних витрат, насамперед, напруженої розумової, креативної та рефлексивної діяльності, постійного самооновлення й самовдосконалення. Виникає протиріччя між особистістю й професіоналом. Зняти його можливо лише в процесі самореалізації та саморозвитку, як гармонічної взаємодії сторін єдиного процесу. Креативність є основою цього процесу, механізмом розвитку творчих здібностей учителя. Ця властивість особистості допомагає майбутньому вчителю усвідомити суть педагогічних явищ, бачити й формулювати проблему, проявляти

максимум активності для її рішення. Креативність є основою концептуального мислення учителя.

Розвиток креативності буде більш результативним, якщо навчати майбутніх педагогів мистецтву використання знань у практичних ситуаціях, виробляти стиль творчого мислення, учти прийомам раціональної розумової діяльності, озброювати методикою аналізу й розв'язання проблемних завдань.

Позитивний вплив на рівень прояву креативності можливий у тому випадку, якщо навчальний процес буде організований з урахуванням специфіки розумової діяльності студентів, тобто буде представлений як процес розв'язання розумових завдань. Введення проблемних завдань і ситуацій у навчальну роботу активізує не тільки предметно змістовну сторону мислення, але й мотиваційну, що сприятливо впливає на саморозвиток особистості і прояв її креативності [1, с. 4].

Результати нашого дослідження рівня творчого потенціалу студентів ІІ курсів історичного і природничого факультетів Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка відображені у таблиці 1.

Таблиця 1.

Рівні творчого потенціалу майбутніх учителів

Рівень \ Група	П-23	ІГ-24
Низький	0	0
Середній	10	16
Високий	9	3

Під час проведення дослідження була використана методика «Ваш творчий потенціал». Вона містить 18 запитань із трьома запропонованими варіантами відповідей, з яких досліджуваний повинен вибрати лише одну, яка найбільше йому підходить. Після запису відповідей необхідно підрахувати бали, які набрав досліджуваний: за відповідь «а» – 3 бали, «б» – 1 бал, «в» – 2 бали. Загальна сума набраних балів покаже рівень творчого потенціалу: низький, середній або високий. Результати проведеної методики дають змогу побачити, якою мірою студенти налаштовані на професійне самовдосконалення, остаточним результатом якого є майстерність[3, с. 4].

Для розвитку креативності процес навчання має організовуватися таким чином, щоб викликати у студентів потребу в творчому застосуванні знань, здібностей, нестандартного мислення та подальшого розвитку. Тому:

1. З метою підвищення рівня таких складових креативності як динамічність, гнучкість, оригінальність слід сформулювати умови для прояву мотивації досягнення.

2. З метою підвищення рівня такої складової креативності, як швидкість, слід створювати умови для прояву мотивації уникнення невдач. 3. Особливу увагу з метою створення умов для прояву мотиву досягнення успіху слід приділяти дівчатам, так як їм більш властивий, ніж юнакам мотив уникнення невдач.

4. З метою більш точного прогнозування розвитку креативності слід створювати умови для зростання мотиву досягнення успіху та зниження мотиву уникнення невдач.

5. Творчість можлива лише тоді, коли умови несуть системний характер.

Для розвитку творчого потенціалу студентів необхідно:

1. Проводити психологічні тренінги та корекційно-розвиваючі методики у вільний від занять час.

2. Креативність підвищує короточасна зміна роду діяльності, тому студентам треба запропонувати участь у будь-якому масовому заході, залучити до активної діяльності у неформальному житті навчального закладу та давати

додаткові завдання на розвиток уяви.

3. Застосування методу проектування в навчальному процесі. Розробка і захист індивідуальних або колективних проектів активізують творчий пошук студентів у визначенні теми, засобів, підходів до вирішення поставлених у ньому завдань, стимулюють інтелектуальну діяльність особистості.

4. Формувати у студентів уміння всебічно оцінювати продукт індивідуальної чи колективної творчості

5. Сприяти відмові від традиційних шляхів вирішення проблеми, знаходженні нових засобів досягнення поставленої мети, які згодом можуть втілитися у виробничій діяльності.

6. З метою створення оптимальних умов для розвитку творчих здібностей викладачі орієнтують студентів на підготовку і проведення різних типів нестандартних уроків під час проходження практики у школах: уроків-мандрівок, уроків-загадок, уроків-ігор, уроків-казок, уроків-легенд тощо.

7. Слідкувати за дотриманням дисципліни, організованості і систематичності в роботі, своєчасним виконанням завдань, давати завдання важче, ніж зазвичай.

8. Давати завдання на знаходження як можна більше неординарних відповідей, а не зупинятися на одній.

9. Спрямовувати на:

а) підвищення зацікавленості, перегляд науково-пізнавальних телепередач, більше читати;

б) бути сміливими у будь-якій справі, не боятися проявити себе;

в) більше спілкуватися, проявляти свою комунікабельність.

Отож, креативність розглядаємо як якість особистості, що визначає здатність до творчості в будь-яких сферах людської діяльності та проявляється через спроможність бачити проблеми, знаходити нові оригінальні й продуктивні шляхи їх вирішення. Відповідно, креативність майбутнього вчителя природничого профілю – це якість особистості, яка визначає здатність до творчості й розвивається у процесі фахової підготовки та подальшої професійної діяльності. Вона проявляється через уміння створювати креативну атмосферу, бачити педагогічні проблеми, знаходити нові оригінальні й продуктивні шляхи їх вирішення, творчо використовуючи природні об'єкти.

Література

1. Аджумірова Л. Креативність як показник професіоналізму сучасного вчителя [Текст] / Л. Аджумірова // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – Вип. 3-4 (55-56). – С. 4-10. – (Серія «Педагогічні науки»).
2. Бажанюк В. С. Диагностика педагогической креативности преподавателей-лингвистов [Текст] / В. С. Бажанюк, Т. В. Остафійчук // Одаренный ребенок. – 2011. – №2. – С. 93-99.
3. Методики самопізнання майбутнього лідера: [збірник тестових методик] / Упоряд. М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко, Н. В. Беляєва. – Полтава: Видавець Шевченко Р. В., 2011. – 116 с.

УПРАВЛІННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИМ ВИХОВАННЯМ У МАРТИНІВСЬКІЙ ЗОШ І –ІІІ СТУПЕНІВ: ПЕРСОНАЛІЇ, ЗМІСТ, ФОРМИ, МЕТОДИ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ

Удовиченко Г.І. (м. Полтава, Україна)

Управління художньо-естетичним вихованням в Мартинівській загальноосвітній школі здійснюється адміністрацією школи: Приходько Іван Васильович